

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)
3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

ISBN 978-966-184-417-8

Журавель М. В., Тодорова І. С. Формування професійної компетентності майбутнього фахівця через проєктну діяльність.....	190
Заліський А. С., Петренко І. М. Формування в магістрів професійного інтересу до управлінської діяльності	195
Коваль П. В., Тодорова І. С. Етапи реалізації ресурсно-орієнтованого підходу як засобу оптимізації процесу формування професійної компетентності майбутніх фахівців з економічної кібернетики	200
Куроп'ятник К. О., Кононець Н. В. Модель методичної системи формування цифрової компетентності майбутніх викладачів дисциплін комп'ютерного циклу в процесі вивчення основ програмування.....	206
Лещенко І. В., Усанов І. В. Міжнаціональна толерантність як філософське і психолого-педагогічне поняття	211
Лисяк В. Ю., Петренко І. М. Методологічні аспекти дослідження проблеми управління навчально-творчою діяльністю студентів	217
Макаревич Р. В., Петренко І. М. Безпека людини в умовах запровадження високоефективних технологій інтенсивного навчання	223
Маньковська Д. А., Кононець Н. В. Емоції та почуття в освітній теорії та практиці.....	228
Мельник В. С., Петренко І. М. Дидактична модель реалізації проєктного підходу до організації науково-дослідницької діяльності студентів у вищій школі.....	235
Миколаєнко В. І., Нестуля С. І. Структурні компоненти готовності майбутніх фахівців з туризму до професійної діяльності	241
Митрофанов О. А., Тодорова І. С. Педагогічні принципи формування пізнавальної діяльності студентів економічних університетів	245

ничої діяльності. Основні ідеї та гіпотези наведених методологічних підходів і положень покладено в основу розробки педагогічної технології управління навчально-творчою діяльністю студентів в умовах підготовки фахівців у вищих навчальних закладах Укоопспілки.

Список використаних джерел

1. Беседін М. О. Основи менеджменту: оцінно-ситуаційний підхід (модульний варіант) : підручник / Беседін М. О., Нагаєв В. М. – Київ : Центр навч. л-ри, 2005. – 496 с.
2. Маслоу А. Г. Мотивация и личность / А. Г. Маслоу. – Санкт-Петербург : Евразия, 1999. – 478 с.
3. Стрельников В. Ю. Проективання професійно-орієнтованої дидактичної системи підготовки бакалаврів економіки : монографія / Стрельников В. Ю. – Полтава : ПУСКУ, 2006. – 335 с.
4. Стрельников В. Ю. Педагогічні основи забезпечення особистісного і професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання / Стрельников В. Ю. – Полтава : ПУСКУ, 2002. – Кн. 1. – 295 с.

УДК 378.147

БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ВИСОКОЕФЕКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ІНТЕНСИВНОГО НАВЧАННЯ

*Р. В. Макаревич, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»
І. М. Петренко, д. і. н., професор – науковий керівник*

Анотація. У статті розглядаються теоретичні засади побудови концепції проектування системи інтенсивного навчання, що забезпечує безпеку людини. Визначається зміст основних понять цієї концепції.

Ключові слова: безпека людини, концепція, проектування, система, дидактична система, інтенсивне навчання, технологія навчання.

Abstract. The article considers the theoretical foundations of the concept of designing an intensive training system that ensures human

safety. The content of the basic concepts of this concept is determined.

Key words: human safety, concept, design, system, didactic system, intensive training, training technology.

Постановка проблеми. Із входженням України в глобальний економічний, інформаційний, культурно-освітній простір перед системою вищої освіти постає завдання підготовки студентів до конкурентоспроможного і безпечного професійного життя в ньому, з'являється замовлення на високоефективні технології навчання, запровадження методів інтенсивного навчання.

Інтенсифікація має відображати основні аспекти дидактичної системи: проектування, організацію навчальної діяльності, мотивацію і стимулювання навчальної діяльності, контроль. Комплексний підхід, який узагальнює досвід психології, педагогіки, фізіології вищої нервової діяльності, має вирішити проблему інтенсифікації на системній основі.

Компоненти дидактичної системи є основою для побудови системи інтенсивного навчання. Під інтенсивним навчанням розуміємо таке навчання, коли застосовуються не використувані у звичайному навчанні психологічні резерви особистості і діяльності студентів. Звідси, в умовах запровадження високоефективних технологій інтенсивного навчання має забезпечуватися безпека людини.

Аналіз основних джерел і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми, показав, що дослідження конкретних аспектів проектування змісту навчання з метою його інтенсифікації, досліджувалися широким колом авторів, зокрема в руслі проектного підходу. Ідеї проектного підходу виникли ще на початку ХХ ст. і були пов'язані з радикальними підходами до зміни освітньої парадигми. Фактично Д. Дьюї та його послідовники (В. Кіппатрік, Е. Паркхерст, С. Шацький) запропонували альтернативу класно-урочній системі (у шкільній освіті) і дисциплінарно-предметній системі (у вищій професійній освіті). Разом із тим, аналіз вітчизняних наукових праць показує, що вони здебільшого стосуються інтенсивного, а не прискореного навчання, а також вивчення переважно іноземної мови. Є також

дослідження, які аналізують практичне застосування сугестопедії Г. Лозанова (С. Пальчевський, П. А. Юцявичене, С. С. Вітвіцької, О. Г. Кучерявого) [1; 3–4; 7; 8]. Однак, поза увагою дослідників залишилися питання проектування змісту системи інтенсивного навчання з урахуванням сучасних реалій інформаційного суспільства і можливостей інформаційних технологій

Формулювання мети. Зважаючи на це, метою даної статті став пошук теоретичних засад побудови концепції проектування системи інтенсивного навчання з урахуванням безпеки людини в умовах її запровадження, можливостей інформаційного суспільства та теоретичних надбань у педагогіці, зроблених на основі системного підходу.

Завданнями дослідження стало з'ясування основних понять концепції проектування системи інтенсивного навчання: «концепція», «проектування», «система», «дидактична система», «інтенсивне навчання», «технологія навчання» та її види, «складові системи інтенсивного навчання» (мета, зміст, форми, засоби, методи, матеріальна база навчання), адже будь-яке проектування розпочинається з чіткого визначення того, що проектувати, як проектувати, яка мета проектування тощо.

Виклад основного матеріалу. Розпочинаючи виклад суті й результатів нашого теоретичного дослідження, зазначимо, що термін «концепція» є системою поглядів на процеси і явища в освіті, як провідний замисел, який визначає стратегію дій під час здійснення реформ, програм, проектів, планів; «концепція інтенсивного навчання» – система поглядів на навчання, яка враховує логіку побудови наукового знання і дає змогу вчити швидко, якісно, радісно, з найменшими затратами ресурсів (сил, часу, коштів тощо).

Сутність проектування системи інтенсивного навчання полягає у визначенні (аналізі) вихідних умов, факторів і характеристик навчального процесу і побудові його прогнозованої моделі. На наш погляд, застосування поняття «проектування» в педагогіці сприятиме перегляду уявлень про деякі традиційні категорії, вирішенню ряду методологічних проблем, оскільки розширить термінологічний простір науки.

Аналізуючи поняття проектування, ми дійшли висновку, що в діяльності викладача воно є процесом створення проекту, що відображає вирішення тієї чи іншої проблеми. Проект здійснюється в умовах навчального процесу і спрямований на забезпечення його ефективного функціонування і розвитку. Він обумовлений потребою вирішення актуальної проблеми, має творчий характер і спирається на ціннісні орієнтації.

Результатом проектування є модель об'єкта педагогічної дійсності, що має системні властивості, ґрунтується на дидактичному винаході, оскільки в її основі – новий спосіб вирішення проблеми, що передбачає можливе використання. Ґрунтуючись на теоретичних надбаннях дидактики вищої школи, зроблених на основі системного підходу, поняття «система» визначаємо як сукупність елементів, взаємозалежних між собою так, що виникає певна цілісність, єдність. Система повинна мати такі ознаки: а) зв'язки елементів; б) властивості (призначення, функції), відмінні від властивостей окремих елементів; а також такі особливості: цілісність, структурність, взаємозв'язок системи й середовища, ієрархічність, множинністю опису.

Оскільки дидактика є наукою про навчання, а термін «педагогіка» позначає сукупність наук, вважаємо за доцільне надавати перевагу не поняттю «педагогічна система» (як це поширено у педагогічних дослідженнях), а «дидактична система». «Дидактична система» – спеціально створена цілісна єдність педагогів, студентів, засобів, технологій та умов навчання, яка дозволяє побудувати управління пізнавальною діяльністю студентів з метою досягнення певного рівня їх професійної підготовки.

Практика показала, що ефективність технологій інтенсивного навчання полягає ще і в тому, що учасники процесу плекають у собі: доброзичливість, відсутність агресії; вільний прояв почуттів, який значно підвищує здатність до творчості; емпатію – вміння відчувати психологічний стан іншої людини, співчуття; способи ненасильницького спілкування – повагу до свободи вибору, зняття чи обмеження заборон, акцент на позитивному, заохочення співрозмовника, терпимість до помилок опонента під час вивчення нового матеріалу, довіру, авансування похвали;

вміння розуміти, приймати і визнавати думку інших, установку децентрації – здатність стати на позицію іншого, навіть не погоджуючись з ним посуті проблеми; вміння сприймати ситуації (відповіді, пропозиції) не як гарні чи погані, а як такі, що вимагають роздумів, тобто сприймати їх як проблемні ситуації.

Висновки. Висновком з даного дослідження може бути припущення про можливість співіснування різних концепцій (теоретичних побудов), але в результат і самоорганізації «виживе» лише та, яка відповідає реальній дійсності, і поступово «відіме» та, яка їй не відповідає. Концепція проектування системи інтенсивного навчання, запропонована нами, є життєво необхідною, використовується у навчальному процесі і буде доповнюватися і збагачуватися новими ідеями.

З'ясування основних понять концепції проектування системи інтенсивного навчання: «концепція», «проектування», «інтенсивне навчання», «технологія навчання» та її види, «складові системи інтенсивного навчання» (мета, зміст, форми, засоби, методи, матеріальна база навчання) дасть можливість проектанту чітко визначити, що він буде проектувати, які ресурси для цього необхідні і яких результатів він може досягти.

Перевагами концепції проектування системи інтенсивного навчання є використання різних методологічних засад, які можуть бути покладені в основу подальших наукових досліджень, забезпечивши безпеку людини в умовах запровадження високо-ефективних технологій інтенсивного навчання.

Список використаних джерел

1. Пальчевський С. С. Сугестопедагогіка : новітні освітні технології : навч. посіб. / Пальчевський С. С. – Київ : Кондор, 2005. – 351 с.
2. Педагогіка у запитаннях і відповідях : навч. посіб. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – Київ, 2006. – 311 с.
3. Юцявичене П. А. Принципы модульного обучения / Юцявичене П. А. // Советская педагогика. – 1990. – № 1. – С. 55–60.
4. Юцявичене П. А. Создание модульных программ / Юцявичене П. А. // Советская педагогика. – 1990. – № 2. – С. 54–61.

5. Барно Т. Особливості впровадження модульно-рейтингової системи у вищій школі / Барно Т. // Імідж сучасного педагога. – 2005. – № 9–10. – С. 61–64.
6. Маркелова Т. В. Использование инновационных технологий в модульно-рейтинговой системе / Маркелова Т. В. // Педагогическое образование и наука. – 2010. – № 7. – С. 18–21.
7. Вітвицька С. С. Практикум з педагогіки вищої школи : навч. пос. за модульно-рейтинговою системою навчання [для студ. магістратури] / Вітвицька С. С. – Київ : Центр навч. л-ри, 2005. – 396 с.
8. Кучерявий О. Г. Модульно-розвивальне навчання у вищій школі: аспекти проектування : монографія / Кучерявий О. Г. – Київ : Слово, 2012. – 280 с.

УДК 378.1

ЕМОЦІЇ ТА ПОЧУТТЯ В ОСВІТНІЙ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИЦІ

***Д. А. Маньковська**, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

***Н. В. Кононец**, д. пед. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті представлено протиставлення західної та вітчизняної традиції в тлумаченні почуттів та емоцій. А також особливості антропологічних структур, що породжують дані переживання.

Ключові слова: емоції, почуття, інтелектуальне, інтелігентне, масове суспільство, виховання.

Abstract. The article presents the opposition of Western and national traditions in the interpretation of feelings and emotions. As well as the features of anthropological structures that generate these experiences.

Key words: emotions, feelings, intellectual, intelligent, mass society, education.

Постановка проблеми. У вітчизняний науковий обіг увійшла калька західного концепту «емоційний інтелект», який потребує свого уточнення. Перші труднощі виникають із розрізнення емоцій та почуттів, а також через відсутність усталених критеріїв застосування такого поширеного понятійного інстру-